

ПОНЯТТЯ «ПРОФЕСІЙНОЇ МОТИВАЦІЇ» ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ

Серед основних завдань сучасної вищої школи є підготовка справжніх професіоналів, які будуть конкурентноспроможними фахівцями, здатними застосувати отримані знання, вміння та навички не лише теоретично, а й практично. Також важливим є питання побудови такого процесу навчання, який міг би формувати мотиваційну сферу студентів, оскільки серед основних умов підвищення якості професійної підготовки майбутніх фахівців є врахування мотиваційних факторів навчально-виховної діяльності студентів.

Основу будь-якої діяльності складають потреби, мотиви, цілі та інтереси людини, тобто великий комплекс факторів, який називається «мотивацією». Без сумніву, що ефективність виконання майбутньої професійної діяльності особистості забезпечується позитивною мотивацією до неї.

На сьогоднішній день в психології не існує єдиної загальноприйнятої точки зору на поняття мотивації. Одні вчені розглядають мотивацію в комплексі факторів, які обумовлюють поведінку людини (В.Асєєв, С.Занюк). Сюди відносять потреби, цілі, інтереси, мотиви, наміри, прагнення тощо. Інші дослідники трактують мотивацію як певний процес, який посилює та підтримує поведінкову активність на певному рівні (В. Вілюнас, І. Імедадзе, М. Магомед-Ємінов). Треті, розуміють під мотивацією систему мотивів або стимулів, які спонукають людину до конкретних форм діяльності.

Розглядаючи поняття мотивації вважаємо необхідним розглянути поняття «мотив».

Аналізуючи психолого-педагогічну літературу можна сказати про те, що мотиви досліджуються невід'ємно від діяльності людини (О. М. Леонтьєв, С. Л. Рубінштейн, В. Д. Шадриков, К.А. Абульханова-Славська); з проблемами особистості (В.Г. Асєєв, Л.І. Ботів, Л.І. Анциферова); та з установкою (Д.І. Узнадзе і його школа).

Наприклад, Є.П. Ільїн трактує мотив як складне психологічне утворення, що спонукає до свідомих дій та вчинків, а також є основою для цих дій [3]. С.У. Гончаренко визначає мотив як спонукальну причину дій, вчинків людини, спрямованих на задоволення потреб, те що штовхає на дії [2]. За слоами О.М. Леонтьєва, мотив – це опредмечена потреба, тобто прагнення, бажання володіти чимось конкретним [4].

Отже, мотиви представляють собою не тільки складні психічні утворення, а й виступають рушійною силою дій і вчинків та є суб'єктивно зумовленою характеристикою конкретної особистості. Тому, викладач в процесі організаційно-мотиваційного етапу заняття повинен приділяти значну увагу на вплив можливих мотиваторів, а саме: пізнавальний інтерес, моральні переконання, духовні пріоритети, власний авторитет чи приклад тощо.

Тобто, поняття «мотивація» є більш широким терміном, ніж поняття «мотив».

У нашому дослідженні під мотивацією ми розуміємо сукупність зовнішніх та внутрішніх рушійних сил, які спонукають людину до здійснення діяльності, визначають її поведінку, форми діяльності, надають спрямованості, яка орієнтується на досягнення поставлених цілей та мети.

Вперше термін «мотивація» запропонував А. Шопенгауер в статті «Чотири принципи достатньої причини» (1900- 1910). Згодом цей термін почали використовувати з психологічної точки зору для пояснення причин поведінки людини чи тварини. Всі визначення мотивації можна віднести до двох напрямків. Перший розглядає мотивацію із структурних позицій, як сукупність факторів чи мотивів, які детермінують поведінку особистості. Другий напрям розглядає мотивацію не як статичну, а як динамічне утворення, як процес, як механізм, що стимулює й

підтримує поведінкову активність на певному рівні [2].

Перспективу нашого подальшого дослідження ми вбачаємо у теоретичному та експериментальному обґрунтуванні прийомів та методів формування професійної мотивації у студентів медичного коледжу.

Список використаних джерел

1. Гончаренко С. У. *Український педагогічний словник* / С.У. Гончаренко. – К. : Либідь, 1997. – 373 с. 2. Додонов Б.І. *Логико-символическая модель мотивационной структуры деятельности*. / Б.І. Додонов // *Новые исследования в психологи*, 1974. – №1. – С. 75-89. 3. Ильин Е.П. *Мотивация и мотивы* / Е.П. Ильин. – СПб., 2000. – 512 с. 4. Леонтьев А.Н. *Потребности, мотивы, эмоции* / А.Н. Леонтьев. – М., 1971. – 216 с.

В. С. Шаповалова, А. О. Ломаченко

ПРОФЕСІЙНА СПРЯМОВАНІСТЬ СТУДЕНТІВ ЯК ГАРАНТ УСПІШНОГО ВИКОНАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Однією з основних задач підготовки майбутніх фахівців є формування професійної спрямованості студентів, яка є гарантом їх ефективної та якісної навчальної діяльності, формування професійно-важливих якостей особистості та розвитку професійних компетенцій. Адже справжній фахівець – це професіонал, який здатний на високому рівні реалізувати поставлені перед ним професійні завдання та відповідати за результати їх вирішення.

Аналіз наукової літератури показую, що проблема формування професійної спрямованості студентів має відображення в працях багатьох вчених. Значний вклад у розвиток зазначеної проблеми вніс В.О. Сластьонін. Педагог визначив суть поняття професійної спрямованості та її роль в структурі загальної спрямованості особистості фахівця.

Спрямованість включає в себе два аспекти, які пов'язані між собою. По-перше, предметний зміст, оскільки спрямованість – це завжди спрямованість на щось, на якийсь більш-менш певний предмет. По-друге, напругу, яка при цьому виникає. Спрямованість особистості регулює діяльність людини та її активність.

За роки розробки даної проблеми склалося багато поглядів на її сутність. Аналізуючи психологічну та психолого-педагогічну літературу ми побачили, що спрямованість особистості – це і «смыслоутворюющий мотив» (О. М. Леонтьев), і «система домінуючих мотивів» (Л.І. Божович, Р.С. Немов), і «домінуюче ставлення (відношення)» В.М. Мясичев), і «вектор поведінки» (Е.П. Ильин), і «основна життєва спрямованість» (Б.Г. Анаєв), і «система потреб» (Д.Б. Додонов) тощо [1].

В процесі навчання відбувається становлення особистості не тільки у професійному сенсі, а й у особистісному. Під час навчання у вищій школі ці процеси повинні збігатися. Це дозволить студенту після закінчення ВНЗ бути впевненим у своєму професійному самовизначенні. Професійна спрямованість суттєво впливає на процес професійного становлення.

При цьому, важливою умовою виступає проходження чотирьох стадій професійного становлення: 1) зародження та формування професійних намірів під впливом загального розвитку особистості та орієнтування в різних сферах трудової діяльності; 2) професійне навчання та виховання, тобто цілеспрямована підготовка за обраною професійною діяльністю та оволодіння всіма тонкощами професійної майстерності; 3) активне входження в професійне середовище, що відбиває перехід студента до нового типу діяльності – до професійної праці в різних його формах в умовах реального виробництва, виконання службових обов'язків тощо; 4) повна або часткова реалізація професійних намірів та можливостей особистості у самостійній праці.

Найголовнішим періодом для формування професійної спрямованості людини є період ранньої зрілості, чи юності, тобто саме студентський вік.